

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

KGP.410.002.08.2022

Pani
Jolanta Zabarnik-Nowakowska
Prezes Zarządu Fundacji PZU
Rondo Ignacego Daszyńskiego 4
00-843 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/012 – Wybrane wydatki spółek z udziałem Skarbu Państwa i fundacji tworzonych przez te spółki oraz gospodarka finansowa i realizacja celów statutowych fundacji tworzonych przez te spółki

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fundacja PZU ¹ , Rondo Ignacego Daszyńskiego 4, 00-843 Warszawa.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jolanta Zabarnik-Nowakowska, Prezes Zarządu Fundacji PZU od dnia 10 maja 2016 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Powoływanie członków organów Fundacji oraz wykonywanie obowiązków statutowych przez Zarząd i Radę Fundacji.2. Finansowanie oraz realizacja celów statutowych Fundacji.3. Prowadzenie gospodarki finansowej Fundacji.
Okres objęty kontrolą	Od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 31 grudnia 2021 r. z uwzględnieniem działań oraz dowodów wytworzonych przed i po tym okresie, jeżeli miały one istotny wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 <i>ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli</i> ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.
Kontroler	Anna Pruszkowska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/63/2022 z dnia 18 maja 2022 r.

(akta kontroli str. 1-6)

¹ Dalej także: Fundacja.

² Uchwała Rady Fundacji PZU nr 8/RF/2016 podjęta na posiedzeniu w dniu 10 maja 2016 r. sprawie: powołania Prezesa Zarządu Fundacji PZU oraz Uchwała Rady Fundacji PZU nr 13/RF/2019 podjęta na posiedzeniu w dniu 2 lipca 2019 r. w sprawie: powołania Zarządu Fundacji PZU.

³ Dz.U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Fundacja PZU prowadziła działalność merytoryczną zgodnie z celami określonymi w Statucie.

Projekty, dla których Fundacja udzieliła wsparcia finansowego były zgodne z jej celami statutowymi⁵, a środki na ich realizację zostały wydatkowane gospodarnie. Wnioski o dofinansowanie kierowane do Fundacji zawierały uzasadnienie projektu ze wskazaniem jego celów i przewidywanych efektów. Fundacja weryfikowała osiągnięcie rezultatów na podstawie sprawozdań składanych obowiązkowo po zakończeniu dofinansowanych przedsięwzięć.

Roczne plany finansowe przygotowane przez Zarząd Fundacji na lata 2017-2021 podlegały opiniowaniu przez Radę Fundacji oraz zatwierdzeniu przez Fundatora.

NIK zwraca jednocześnie uwagę, iż sprawozdania finansowe Fundacji za lata 2017-2020 zawierały dane wymagające późniejszej korekty, gdyż różnica pomiędzy przychodami Fundacji, a ponoszonymi kosztami wykazywana była jako przychody z podziału zysku bilansowego roku poprzedniego na działalności statutowej. Skutkowało to zawyżeniem w sprawozdaniach przychodów Fundacji o kwotę 57 777,6 tys. zł (tj. 36,7% przychodów ogółem). W sprawozdaniu finansowym za 2021 r. kwota ta została już wykazana w pasywach, jako zysk z lat ubiegłych.

Zarząd oraz Rada Fundacji PZU przygotowały sprawozdania merytoryczne za lata 2017-2021 – zgodnie z *ustawą z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach*⁶ i rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2001 r. w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji⁷, składając je corocznie Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej⁸. Fundacja realizowała obowiązek podania tych sprawozdań do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Fundacji informacji o możliwości wglądu do sprawozdań w siedzibie Fundacji.

W latach 2017-2021 Rada Fundacji nie podejmowała działań nadzorczych nad działaniami Zarządu w formie postępowania kontrolnego.

Koszty realizowanych zadań statutowych Fundacji w stosunku do kosztów ogółem kształtowały się na poziomie 93,1% i wyniosły 109 992,1 tys. zł.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁹ kontrolowanej działalności

Opis stanu faktycznego

Fundacja PZU została ustanowiona przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA w dniu 21 maja 1997 r.¹⁰ Ministrem sprawującym nadzór nad Fundacją jest Minister Rodziny i Polityki Społecznej.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Pierwszy Statut Fundacji PZU z dnia 12 sierpnia 1997 r. był dwukrotnie zmieniany (w 2001 r. i 2003 r.). W dniu 30 lipca 2004 r. uchylono dotychczasowy i uchwalono nowy tekst Statutu, który zmieniano pięciokrotnie.

⁶ Dz.U. z 2020 r. poz. 2167, dalej: *ustawa o fundacjach*.

⁷ Dz.U. z 2020 r. poz. 36, dalej: rozporządzenie ws. ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji.

⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 października 2020 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. Do dnia 6 października 2020 r. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

⁹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Fundacja powstała jako Fundacja Rozwoju Ubezpieczeń. W dniu 3 lipca 2001 r. w drodze uchwały Rady Fundacji zmieniono nazwę Fundacji na Fundacja Charytatywna PZU, a zmiana nazwy na obecną nastąpiła w drodze uchwały Rady Fundacji podjętej w dniu 30 lipca 2004 r.

Zgodnie ze Statutem Fundacji PZU, celem Fundacji jest działalność na rzecz dobra publicznego w zakresie:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
- działalności charytatywnej,
- podtrzymywania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- ochrony i promocji zdrowia,
- działania na rzecz osób niepełnosprawnych,
- działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- działań na rzecz mniejszości narodowych,
- nauki, edukacji, oświaty i wychowania,
- krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji,
- upowszechniania kultury fizycznej i sportu,
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- porządku i bezpieczeństwa publicznego, przeciwdziałania patologiom społecznym oraz prowadzenia akcji społecznych związanych z bezpieczeństwem na drogach,
- ratownictwa i ochrony ludności,
- pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą,
- promocji i organizacji wolontariatu jeżeli działalność ta będzie dotyczyć działań na rzecz realizacji celów Fundacji.

1. Powoływanie członków organów Fundacji i wykonywanie przez nie obowiązków statutowych

Opis stanu faktycznego

Organy Fundacji PZU – Rada Fundacji oraz Zarząd Fundacji zostały powołane zgodnie z uregulowaniami §12 lit. a), §13 ust. 1, 2, 2a i § 14 ust. 1 lit. c) Statutu Fundacji. W okresie maj 2016 r. – czerwiec 2020 r. Zarząd Fundacji był dwuosobowy, od czerwca 2020 r. – jednoosobowy. W latach 2017-2021 w skład Rady Fundacji wchodziło siedem osób.

Realizując uprawnienia określone w §14 Statutu, Rada Fundacji:

- rozpatrywała roczne sprawozdania finansowe Fundacji oraz sprawozdania Zarządu z działalności Fundacji,
- opiniowała roczne plany rzeczowe i finansowe Fundacji oraz sprawozdania z ich realizacji.

W okresie objętym kontrolą Rada Fundacji odbyła osiemnaście posiedzeń.

Rada Fundacji, na podstawie §14 ust. 1 lit. b) Statutu, składała Fundatorowi raporty z badania sprawozdań finansowych oraz sprawozdań z działalności Zarządu za poszczególne lata okresu 2017-2021.

Rada Fundacji w ramach nadzoru nad pracą Zarządu (§14 ust. 1 lit. j) nie przeprowadzała kontroli jego działalności w latach objętych kontrolą.

Realizując obowiązek przekazywania sprawozdań ze swojej działalności właściwemu ministrowi, określony w art. 12 ust. 2 ustawy o fundacjach, Zarząd Fundacji przekazywał Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej¹¹ coroczne sprawozdania ze swojej działalności za lata 2017-2021. Obowiązek dotyczący udostępniania do publicznej wiadomości sprawozdań z działalności Fundacji, (art. 12 ust. 3 ustawy o fundacjach), realizowano poprzez informację – na stronie internetowej Fundacji, w zakładce „Sprawozdania” – o dostępności tych sprawozdań do wglądu w siedzibie Fundacji.

W okresie objętym kontrolą Fundator, zgodnie z kompetencjami określonymi w §12 Statutu, zatwierdzał roczne plany finansowe i rzeczowe Fundacji oraz roczne sprawozdania finansowe (zawierające sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta), sprawozdania z działalności Rady Fundacji, z działalności Zarządu i z działalności Fundacji.

(akta kontroli str. 7-13, 900-944, 957-1005, 1051)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Organy Fundacji były powoływane zgodnie z obowiązującymi Statutami. Roczne plany rzeczowe i finansowe, jak też wszystkie sprawozdania były przygotowywane oraz zatwierdzane zgodnie z obowiązującymi w Fundacji regulacjami. Roczne sprawozdania z działalności Fundacji były przekazywane corocznie Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej.

2. Finansowanie oraz realizacja celów statutowych Fundacji

2.1. Źródła finansowania działalności Fundacji PZU

Opis stanu
faktycznego

W latach 2017-2021 przychody Fundacji PZU wyniosły łącznie 99 455,9 tys. zł. W okresie tym Fundacja nie prowadziła działalności gospodarczej, a jej źródłami przychodów były darowizny pieniężne o łącznej wartości 94 871,2 tys. zł (tj. 95,4% przychodów ogółem), przychody z pozostałej działalności i przychody finansowe w wysokości 3 234,9 tys. zł (tj. 3,25% przychodów ogółem) oraz zwroty od grantobiorców z rozliczenia umów dotacji w wysokości 1 349,8 tys. zł (tj. 1,35% przychodów ogółem).

Darowizny przekazane przez Fundatora w latach 2017-2021 kształtowały się na poziomie od 6 000,0 tys. zł do 10 365,0 tys. zł¹², łącznie wyniosły 47 4156,0 tys. zł.

W sprawozdaniach finansowych za lata 2017-2020 Fundacja wykazywała również pozycję przychody z podziału zysku bilansowego roku poprzedniego na działalności statutowej, w której w okresie tym wykazano łączne przychody o wartości 57 777,6 tys. zł (tj. 36,7% przychodów ogółem). Kwoty te nie stanowiły jednak rzeczywistych przychodów Fundacji, a były niepoprawnie wykazywane w sprawozdaniach finansowych (szerzej punkt 3.5. Wystąpienia).

(akta kontroli str. 33-125, 945-956)

2.2. Realizacja celów statutowych

Działalność Fundacji w latach 2017-2021 prowadzona była poprzez:

- konkursy dotacyjne,

¹¹ Roczne sprawozdania z działalności przekazane zostały w dniach: 13 czerwca 2018 r., 2 lipca 2019 r., 27 października 2020 r., 3 sierpnia 2021 r., 23 sierpnia 2022 r.

¹² 6 000,0 tys. zł w 2017 r., 10 365,0 tys. zł w 2018 r., po 10 350,0 tys. zł w latach 2019-2020 i 12 500,0 tys. zł w 2021 r.

- wsparcie projektów złożonych w trybie pozakonkursowym (w latach 2017, 2019 i 2021),
- inne działania dotacyjne, w tym granty w ramach wolontariatu pracowniczego,
- realizację inicjatyw własnych Fundacji.

O dotacje w konkursach mogły ubiegać się organizacje pozarządowe w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2004 r. o *działalności pożytku publicznego i wolontariacie*¹³, tj. fundacje, stowarzyszenia, uczniowskie kluby sportowe, realizujące projekty na obszarach wiejskich i w małych miastach, znające lokalne problemy. Do komisji konkursowej trafiały wnioski, które pomyślnie przeszły weryfikację formalną. Ocenie merytorycznej podlegała m.in. innowacyjność, skuteczność projektu, możliwość kontynuacji zmian, budżet, harmonogram i zasięg. Przyznane środki finansowe wspierały kreatywność i nagradzały aktywność społeczną osób, które poprzez swoje zaangażowanie, przyczyniały się do rozwiązywania problemów społecznych i niwelowania barier lokalnych. Informacja o terminach naboru wniosków udostępniana była na stronie internetowej Fundacji www.fundacja.pzu.pl.

O dotacje pozakonkursowe mogły wnioskować instytucje publiczne, w tym instytucje kultury, ośrodki badawcze, szkoły, uczelnie wyższe oraz organizacje pozarządowe w rozumieniu ustawy o *działalności pożytku publicznego i wolontariacie*¹⁴. Weryfikowano, czy projekt był zgodny ze strategicznymi celami Fundacji i mieścił się w ramach działalności statutowej oraz czy był zgodny z zasadami regulaminu przyznawania dotacji pozakonkursowych. Nabór wniosków trwał cały rok, a wnioski można było składać wyłącznie drogą on-line.

Podstawą ubiegania się o wsparcie finansowe zarówno w ramach konkursu, jak i poza konkursem było złożenie wniosku o dotację drogą on-line przez stronę internetową Fundacji. Procedura oceniania wniosku składała się z dwóch etapów. W pierwszej kolejności oceniano wniosek pod względem formalnym i jeśli był wypełniony prawidłowo, kierowano go do Zarządu Fundacji. Zarząd analizował wniosek pod kątem zgodności z celami statutowymi Fundacji, a następnie podejmował ostateczną decyzję o przyznaniu dotacji. Szczegóły procedury oceniania wniosków określone były w regulaminach dotacji konkursowych i pozakonkursowych. W przypadku konkursów, co roku określone były w regulaminach maksymalne wysokości dotacji, o które można było wnioskować. Natomiast o dotację pozakonkursową można było ubiegać się w dowolnej wysokości. Jeżeli kwota wnioskowana w tym trybie przekraczała 100 tys. zł, zgodnie ze Statutem Fundacji, wniosek dotacyjny kierowany był do rozpatrzenia przez Radę Fundacji.

W przypadku pozytywnie rozpatrzonego wniosku, organizacja otrzymywała dotację na podstawie umowy, w której określone były warunki wykorzystania środków przyznanych przez Fundację. W czasie trwania projektu, organizacja która otrzymała wsparcie finansowe, miała obowiązek prowadzenia dokumentacji rachunkowej i fotograficznej lub filmowej z działań realizowanych w ramach projektu. Po zakończeniu projektu, organizacja przedkładała sprawozdanie końcowe, składające się z części merytorycznej, raportu medialnego i sprawozdania finansowego w terminie określonym w umowie.

¹³ Dz.U. z 2022 r., poz. 1327 ze zm.

¹⁴ M.in. fundacje i stowarzyszenia, spółdzielnie socjalne, osoby prawne i organizacje działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, posiadające osobowość prawną.

Fundacja przyznawała dotacje także osobom fizycznym, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej – udzielano im wsparcia głównie w zakresie finansowania leczenia, rehabilitacji, zakupu leków i sprzętu rehabilitacyjnego. Zgodnie z *Regulaminem udzielania dotacji osobom fizycznym*¹⁵ podstawą ubiegania się o dotację, było złożenie prawidłowo wypełnionego wniosku za pośrednictwem systemu on-line na stronie internetowej Fundacji. Do wniosku należało dołączyć wiarygodną, wydaną nie wcześniej niż trzy miesiące przed datą złożenia wniosku, dokumentację dającą podstawę do rozpatrzenia wniosku przez Zarząd Fundacji¹⁶. Wnioski, podobnie jak w przypadku dotacji konkursowych i pozakonkursowych, były rozpatrywane dwuetapowo: etap pierwszy – ocena formalna, etap drugi – ocena Zarządu Fundacji, a w przypadku, gdy wnioskowana kwota przekraczała 100 tys. zł – wniosek podlegał także ocenie Rady Fundacji. Warunkiem dopuszczenia wniosku do rozpatrzenia w drugim etapie była pozytywna ocena wniosku pod względem formalnym. W *Regulaminie* Zarząd Fundacji zastrzegł sobie minimum 30 dni od dnia złożenia wniosku na podjęcie decyzji o przyznaniu lub odmowie przyznania dotacji.

Dotacje przyznane w ramach konkursów oraz dotacje pozakonkursowe wypłacano dwuetapowo: 90% przyznanej kwoty – w terminie 14 dni od podpisania umowy, a pozostałe środki – po zatwierdzeniu sprawozdania z wykorzystania dotacji (w wysokości nieprzekraczającej 10% kwoty dotacji) lub za poszczególne etapy (projekty wieloetapowe).

Wnioskodawca zobowiązany był do złożenia rozliczenia projektu w ciągu 30 dni od dnia zakończenia realizacji projektu. Rozliczenie następowało poprzez złożenie sprawozdania końcowego z jego realizacji przez osobę uprawnioną do reprezentacji wnioskodawcy przez system on-line na stronie Fundacji, a następnie przesłanie wydrukowanego sprawozdania wraz z opisanymi i potwierdzonymi za zgodność z oryginałem kopiami wszystkich dokumentów księgowych potwierdzających zgodność wydatków z umową. Sprawozdanie finansowe należało rozliczyć według budżetu ustalonego we wniosku o dotację i wykazać wyłącznie koszty poniesione w ramach realizacji projektu w okresie wskazanym w umowie.

Dotowani zobowiązywali się także do informowania o realizacji projektu ze środków Fundacji PZU, poprzez m.in. umieszczanie na materiałach informacyjnych i publikacjach (wydanych w ramach projektu) logotypu Fundacji i informacji „sfinansowano ze środków Fundacji PZU”/ „Partner Fundacja PZU”, publicznego informowania, iż projekt jest realizowany w ramach partnerstwa z Fundacją PZU, aktywnego komunikowania do mediów faktu uzyskania dotacji Fundacji PZU oraz realizacji dotowanego projektu.

W okresie objętym kontrolą Fundacja realizowała projekty i udzieliła dotacji na łączną kwotę 110 694,3 tys. zł. Działania statutowe realizowane były w następujących obszarach:

- Edukacja – wspieranie inicjatyw tworzących młodym ludziom warunki równych szans rozwoju intelektualnego, zawodowego i kulturalnego.

¹⁵ Dalej: *Regulamin*.

¹⁶ W szczególności: orzeczenie o niepełnosprawności, dokument uprawniający do reprezentowania w przypadku wnioskowania o pomoc dla osoby pełnoletniej (ubezważenie, pełnomocnictwo), dokumentację medyczną, tj. aktualne zaświadczenie lekarskie stwierdzające chorobę i przebieg dotychczasowego leczenia oraz zawierające wskazanie do wnioskowanej pomocy, skierowanie na operację, zlecenie na zaopatrzenie w wyroby medyczne, udokumentowanie wydatków w postaci oferty lub faktury proforma, planu rehabilitacji lub leczenia z kosztorysem, wycenę leków potwierdzoną przez aptekę lub dokumenty potwierdzające miesięczne koszty zakupu leków, zaświadczenie o zarobkach z ostatnich trzech miesięcy (wystawione przez pracodawcę) lub o wysokości przyznanej renty lub o pobieranych świadczeniach lub wysokości dochodu z gospodarstwa rolnego dla wszystkich członków gospodarstwa domowego, dokument potwierdzający trudną sytuację materialną, np. zaświadczenie o sytuacji materialno-bytowej wystawione przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

W ramach tego obszaru przyznano dotacje w łącznej wysokości 21 037,7 tys. zł, w tym 3 725,8 tys. zł na 104 projekty edukacyjne w ramach konkursu „Z Fundacją PZU po lekcjach” oraz 15 923,8 tys. zł dotacji pozakonkursowych dla 600 projektów. Ponadto, Fundacja nawiązała współpracę z Polskim Radiem SA i Centrum Nauki Kopernik przy organizacji Pikniku Naukowego. Zaangażowanie Fundacji w ten projekt wyniosło 835,0 tys. zł w latach 2017-2019. Wsparcie na pozostałe działania wyniosło 18,0 tys. zł.

- Zdrowie i Pomoc Społeczna – w szczególności w zakresie wspierania, promocji i rozwoju aktywności niepełnosprawnych oraz wsparcia osób fizycznych, w tym pracowników Grupy PZU, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

W ramach tego obszaru przyznano dotacje w łącznej wysokości 47 007,0 tys. zł, w tym 4 081,3 tys. zł na realizację 100 projektów w konkursie „Młodzi niepełnosprawni – sprawni z PZU” oraz 19 876,1 tys. zł na wsparcie 1 978 osób fizycznych, w tym 65 pracowników i agentów związanych z Grupą PZU (dotacje na m.in. dofinansowanie terapii i rehabilitacji, zakupu różnego rodzaju sprzętu rehabilitacyjnego, zabiegów i operacji). Ponadto w tej kategorii przyznano dotacje pozakonkursowe w wysokości 19 511,6 tys. zł dla 736 organizacji działających m.in. na rzecz osób niepełnosprawnych. W 2020 r. Fundacja PZU zaangażowała się w pomoc szpitalom i innym organizacjom znajdującym się w trudnej sytuacji spowodowanej pandemią SARS-CoV-2, poprzez zakup środków ochrony osobistej i sprzętu medycznego oraz dotacje dla projektów, których celem była walka z pandemią. Fundacja zakupiła płyny do dezynfekcji, które zostały przekazane na Ukrainę oraz wsparła schroniska dla zwierząt. Łączna wysokość środków przeznaczonych na walkę z pandemią wyniosła 2 561,9 tys. zł. Wsparcie na pozostałe działania wyniosło 1 552,4 tys. zł.

- Bezpieczeństwo – wspieranie, dofinansowywanie i organizowanie projektów mających na celu podnoszenie świadomości dzieci i dorosłych w kwestiach związanych z bezpieczeństwem, a także realizacja projektów wpływających na poprawę bezpieczeństwa publicznego.

W ramach tego obszaru Fundacja przyznała dotacje w łącznej wysokości 5 046,4 tys. zł, w tym 808,4 tys. zł na 47 projektów pozakonkursowych, 3 480,0 tys. zł na projekt zainicjowany przez Fundację „Akademia Bezpieczeństwa Fundacji PZU”, 270,0 tys. zł na projekt „Kręci mnie bezpieczeństwo na stoku” oraz 380,0 tys. zł na projekt „Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą” (akcje organizowane przez Komendę Główną Policji), 30,0 tys. zł na „Mobilne Miasteczko Ruchu Drogowego”, 52,6 tys. zł na wsparcie dziecięcych drużyn Ochotniczych Straży Pożarnych i innych podmiotów zaangażowanych w promocję bezpieczeństwa oraz 25,3 tys. zł na projekt „Mobilna Strefa Zdrowia PZU”.

- Kultura i historia – w szczególności w zakresie wspierania działań służących upowszechnianiu wiedzy o kulturze, sztuce, a także polskiej historii, wsparcie artystów, twórców i uzdolnionej artystycznie młodzieży oraz wydarzeń artystycznych oraz historycznych upamiętniających ważne w polskiej historii wydarzenia.

W ramach tego obszaru przyznano dotacje w łącznej wysokości 35 057,2 tys. zł, w tym 1 965,7 tys. zł w konkursie dotacyjnym dla 148 projektów, 32 679,5 tys. zł dla 790 projektów pozakonkursowych oraz 3 464,7 tys. zł na pozostałe dotacje.

- Wolontariat pracowniczy – poprzez organizację konkursów grantowych, a także dofinansowanie projektów pozakonkursowych zgłaszanych przez pracowników Grupy PZU, realizacja projektów Fundacji angażujących wolontariuszy.

W ramach tego obszaru przyznano dotacje w łącznej wysokości 3 119,0 tys. zł, w tym 886,4 tys. zł dla 184 projektów w ramach konkursu „Wolontariat to radość działania”, 1 207,4 tys. zł na 236 pozakonkursowych grantów oraz na pozostałe dotacje 1 009,6 tys. zł.

W ramach rocznych planów finansowych na lata 2017-2021 określone były powyższe kategorie wydatków ze wskazaniem zaplanowanych środków oraz koszty programowe. Przewidziane działania mieściły się w celach statutowych Fundacji. Dotacje konkursowe, pozakonkursowe oraz dotacje dla osób fizycznych były udzielane na podstawie regulaminów, w których określano zasady i warunki ubiegania się o wsparcie, procedurę i kryteria oceny wniosków, wymagania dotyczące projektów oraz reguły ich realizacji i rozliczenia.

(akta kontroli str. 19-32, 134-164)

Szczegółowym badaniem objęto 16 projektów na łączną kwotę 6 265,5 tys. zł, co stanowiło 5,7% wszystkich wydatków na realizację projektów w latach 2017-2021.

- z 2017 r. :

- projekt „Kultura w Centrum” realizowany przez Nadbużańskie Towarzystwo Oświatowe „Moja Wieś”, kwota dofinansowania 50,0 tys. zł. Ideą przewodnią projektu było zapewnienie dzieciom i młodzieży ze środowisk wiejskich łatwego dostępu do atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych, inicjatyw kulturalnych i prowadzenie warsztatów dla nauczycieli zajęć artystycznych,
- dotacja dla osoby fizycznej w wysokości 100,0 tys. zł na dofinansowanie operacji,
- projekt „Akademia Zdrowia Stali Mielec” realizowany przez FKS Stal Mielec. Kwota wsparcia: 209,4 tys. zł. Bezpośrednim celem projektu było zwiększenie aktywności fizycznej wśród 300 dzieci i młodzieży pochodzących z powiatu mieleckiego poprzez m.in. organizację bezpłatnych zajęć piłki nożnej czy wypoczynku w okresie wakacyjnym,

- z 2018 r.:

- Program pomocy wybitnie zdolnym w roku 2018, realizowany przez Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci. Kwota wykorzystanej dotacji: 560,0 tys. zł. Celem projektu było wszechstronne, merytoryczne wsparcie w rozwoju uczestników programu przez organizowanie dla nich obozów, warsztatów, seminariów, staży badawczych, koncertów i wystaw. Uczniowie byli kwalifikowani do udziału w programie w wyniku 4-stopniowej procedury, zajęcia prowadzono we współpracy z placówkami naukowymi,
- projekt „Aktywna rehabilitacja drogą do niezależności IV”, realizowany przez Fundację Aktywnej Rehabilitacji FAR. Wysokość dotacji 350,0 tys. zł. Beneficjentami projektu były głównie osoby po urazach i wypadkach, z orzeczoną znaczną niepełnosprawnością, mało aktywne w sferze społecznej i zawodowej. Celem projektu było nabycie przez beneficjentów kompetencji oraz umiejętności w zakresie m.in. uczenia się, rozwiązywania problemów, organizowania zajęć i radzenia sobie ze stresem, ruchu związanego z przemieszczaniem się, posługiwaniem się różnymi środkami transportu, codziennych czynności i zadań domowych,

- projekt „Niepodległość 100+”, na którego realizację Fundacja Jana Pietrzaka Towarzystwo Patriotyczne uzyskała dotację w wysokości 580,1 tys. zł. W ramach projektu zorganizowano cykl 27 koncertów i wydarzeń kulturalnych w jubileuszowym roku 100-lecia odzyskania niepodległości,
- z 2019 r.:
 - projekt „Arka”, realizowany przez Fundację im. o. Bogusława Palecznego, dotacja w wysokości 230,0 tys. zł. Dofinansowanie wykorzystano na dokończenie – prowadzonej od 10 lat – budowy jachtu bezdomnych oraz doprowadzenie do pełnej zdolności do wykonywania rejsów próbnych. Projekt realizowali wolontariusze przy udziale osób bezdomnych, uzależnionych, wykluczonych,
 - projekt „Akademia Bezpieczeństwa Fundacji PZU”, realizowany przez SOS Music Remigiusz Trawiński Wojciech Zaguła spółka jawna. Kwota wsparcia 467,5 tys. zł. W ramach projektu organizowano cykliczne spotkania w 15 wybranych szkołach podstawowych, według scenariusza obejmującego strefy: bezpiecznego ruchu i rozrywki, teatru, pierwszej pomocy, bezpiecznego dorastania, bezpiecznej sztafety,
 - projekt „By pamięć o nich trwała” realizowany przez Fundację Lux Veritatis. Kwota dotacji 3 000,0 tys. zł. W ramach projektu prowadzono naukowe prace badawcze dotyczące postaw Polaków wobec Żydów w czasie II wojny światowej – badania skupiały się głównie na pozyskiwaniu informacji o świadkach wydarzeń, przeprowadzaniu wywiadów z nimi, ich rodzinami, sąsiadami, a także na weryfikacji przekazanych danych w różnego rodzaju archiwach i zasobach naukowych. Wyniki badań zaprezentowano m.in. w cyklu felietonów telewizyjnych pn. „Ocalić od zapomnienia”,
 - projekt „Aktywny i Zdrowy SENIOR+” zgłoszony przez pana Jarosława Szczepańskiego w ramach wolontariatu pracowniczego. Kwota wsparcia 5,0 tys. zł. Projekt realizowano w formie wydarzenia sportowo-integracyjnego skierowanego do osób po sześćdziesiątym roku życia. W trakcie miesięcznego cyklu spotkań, organizowanego w Jarosławiu (w domach seniora, na siłowniach zewnętrznych, w parku miejskim), zachęcano seniorów do aktywności fizycznej i zwrócenia uwagi na zdrowy styl życia,
- z 2020 r.:
 - „Wsparcie Instytutu Matki i Dziecka w walce z Covid-19” – dotacja dla Fundacji Instytutu Matki i Dziecka w wysokości 200,0 tys. zł została przeznaczona na zakup środków do dezynfekcji i środków ochrony osobistej dla pacjentów i personelu Instytutu,
 - projekt „Solidarność z Białorusią”, realizowany przez Komisję Krajową Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. Kwota wsparcia w wysokości 75,0 tys. zł została przeznaczona na działalność wolnych białoruskich związków zawodowych,
 - dotacja dla osoby fizycznej w wysokości 100,0 tys. zł na dofinansowanie kosztów specjalistycznego transportu medycznego,
- z 2021 r.:
 - „Międzynarodowa Nagroda Literacka im Zbigniewa Herberta 2021”. Dotacja dla Fundacji im. Zbigniewa Herberta w kwocie 208,5 tys. zł na coroczny projekt, w ramach którego przyznawana jest nagroda w dziedzinie poezji, autorowi żyjącemu – za całokształt twórczości,

- „Stypendium Cieszkowskiego V edycja”. Dotacja dla Fundacji Augusta Hr. Cieszkowskiego w wysokości 120,0 tys. zł na dofinansowanie programu stypendialnego dla osób, które prowadziły badania naukowe w zakresie polskiej tradycji duchowej, jej greckimi i łacińskimi źródłami,
- projekt „Posprzątajmy Tatry” zgłoszony w ramach wolontariatu pracowniczego. Kwota dotacji 10,0 tys. zł została przeznaczona na akcję, której głównym celem była edukacja ekologiczna.

Założenia poszczególnych przedsięwzięć realizowanych w ramach wyżej wskazanych projektów były zgodne z celami statutowymi Fundacji. Projekty zostały zrealizowane zgodnie z planem finansowym, a przyznanie wsparcia odbywało się na podstawie obowiązujących regulaminów – dla poszczególnych rodzajów dotacji. Wydatki przypisane w rozliczeniach do danego projektu według dokumentacji przedłożonej przez podmioty, którym udzielono dotacji, zostały poniesione na te projekty i wynikały z zawartych umów. Otrzymujący dofinansowanie mieli obowiązek stałego informowania – przydzielonego do projektu koordynatora z Fundacji PZU – o postępach w realizacji przedsięwzięcia, wszystkich zmianach i problemach związanych z jego wykonaniem, zmianach personalnych czy organizacyjnych beneficjenta. Ponadto, składali sprawozdania finansowe z realizacji projektu wraz z raportami medialnymi – określającymi liczbę publikacji informujących o projekcie, ze wskazaniem publikacji informujących o fakcie wsparcia przez Fundację PZU. Do sprawozdania końcowego dołączano kopie dokumentów księgowych potwierdzających wydatki poniesione w ramach projektu. Sposób monitoringu realizacji projektów określały zapisy w umowach, dotujący miał prawo w każdym czasie dokonywać – przez upoważnionego przedstawiciela, monitoringu i kontroli w sposób przez niego określony, w celu sprawdzenia sposobu realizacji projektu i wydatkowania przyznanych środków, otrzymujący dotację zobowiązany był, na każdorazowe wezwanie Fundacji, udostępnić wszelkie dokumenty i księgi rachunkowe związane z realizacją projektu. Prawdliwość, rzetelność i zgodność sprawozdań finansowych ze stanem faktycznym, składanych przez dotowanych, podlegały kontroli ze strony Fundacji. Realizowane projekty udokumentowane zostały poprzez relacje zdjęciowe, materiały wideo oraz sprawozdania merytoryczne, stosownie do specyfiki danego projektu oraz regulacji poszczególnych umów.

Według wyjaśnień Prezes Zarządu Fundacji¹⁷, projekty, których realizację wspiera Fundacja są wybierane na podstawie wniosków składanych przez organizacje/institucje. Wnioskodawca uzasadnia potrzebę realizacji projektu, określa cele, jakie chce osiągnąć, wskazuje liczbę beneficjentów, do których chce dotrzeć, przedstawia zakładane rezultaty. Fundacja wszystkie te kwestie bierze pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o przyznaniu dotacji. Ponadto, jak podkreśliła Prezes Zarządu, każdy podmiot otrzymujący dofinansowanie jest zobowiązany do złożenia sprawozdania z jego realizacji, w którym podsumowuje swoje działania, opisuje efekty, osiągnięte cele i rozlicza dotację pod względem finansowym. Następnie jest to weryfikowane przez pracowników Fundacji.

(akta kontroli str. 134-136, 165-894, 897-899)

2.3. Fundacja nie prowadziła działań stanowiących incydentalną działalność charytatywną lub sponsorską, w rozumieniu działalności wymagającej dokonywania przesunięć w planie finansowym i rzeczowym, bądź pozyskania dodatkowych środków. Fundacja wspierała projekty i przyznawała dotacje w ramach obszarów

¹⁷ Pismo z dnia 16 listopada 2022 r.

określonych każdego roku w planie finansowym i rzeczowym. Podjęte działania były ujmowane w Sprawozdaniach z działalności Fundacji PZU.

3.4. Zakres sprawozdań merytorycznych wynikał z określonego przez Ministra Sprawiedliwości rozporządzenia *ws. ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji*. Zgodnie art. 12 ust. 2 ustawy *o fundacjach*, Fundacja corocznie składała sprawozdanie ze swojej działalności Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej.

(akta kontroli str. 16, 900-925, 957-987)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Projekty realizowane przez Fundację PZU były zgodne z jej celami statutowymi, a środki zostały gospodarnie wydatkowane. Fundacja dokonywała wyboru wniosków o dofinansowanie w oparciu m.in. o uzasadnienie realizacji projektu, gdzie wnioskodawcy wskazywali cele i planowane efekty przedsięwzięcia. Natomiast efekty działań wspartych przez Fundację weryfikowane były na podstawie sprawozdań merytorycznych i finansowych.

3. Gospodarka finansowa Fundacji

Opis stanu
faktycznego

3.1. W okresie objętym kontrolą Fundacja PZU nie prowadziła działalności gospodarczej, nie otrzymywała środków rzeczowych. Źródła przychodów Fundacji opisano powyżej, w pkt. 2.1. Wystąpienia.

(akta kontroli str. 33-125)

3.2. Zarząd Fundacji, zgodnie z postanowieniami Statutu Fundacji, przygotowywał roczne plany rzeczowe oraz roczne plany finansowe Fundacji na poszczególne lata objęte kontrolą, sporządził sprawozdania finansowe i sprawozdania z działalności Fundacji.

(akta kontroli str. 18-125, 900-925)

3.3. W latach 2017-2021 Fundacja poniosła koszty operacyjne w wysokości 118 176,5 tys. zł, w tym koszty realizacji zadań statutowych w wysokości 109 992,1 tys. zł (co stanowiło 93,1% kosztów ogółem). W powyższym okresie koszty działalności administracyjnej wyniosły 8 172,2 tys. zł (1 782,6 tys. zł w 2017 r.; 1 732,8 tys. zł w 2018 r.; 1 518,2 tys. zł w 2019 r.; 1 469,9 tys. zł w 2020 r.; 1 668,7 tys. zł w 2021 r.), co stanowiło 6,9% kosztów operacyjnych. Koszty osobowe¹⁸ wyniosły 6 667,8 tys. zł, tj. 81,6% kosztów działalności administracyjnej.

Przeciętne roczne zatrudnienie w Fundacji w pełnym etacie wyniosło 8,4 osoby (siedem osób w 2017 r.; po dziewięć osób w latach 2018-2020; osiem osób w 2021 r.).

Wynagrodzenie Zarządu Fundacji było zgodne z wynagrodzeniem ustalonym przez Radę Fundacji¹⁹. Członkowie Zarządu Fundacji nie otrzymywali innych wynagrodzeń, w tym z tytułu umów cywilnoprawnych.

W latach 2017-2021 Fundacja zatrudniała od sześciu do ośmiu osób na umowy cywilnoprawne²⁰, których łączny koszt wyniósł 1 875,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 33-125)

3.4. Fundacja PZU nie prowadziła wykazu umów zawieranych z dostawcami towarów i usług. Na podstawie umowy najmu, zawartej w 2008 r., Fundacja

¹⁸ Wynagrodzenia, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia.

¹⁹ Uchwała Rady Fundacji PZU nr 9/RF/2016 z dnia 10 maja 2016 r. w sprawie: ustalenia wynagrodzenia Prezesa Zarządu Fundacji, Uchwała Rady Fundacji PZU nr 13/RF/2019 podjęta na posiedzeniu w dniu 2 lipca 2019 r. w sprawie: powołania Zarządu Fundacji PZU.

²⁰ W 2017 r. – 6, w 2018 r. – 8, w 2019 r. – 7, w 2020 r. – 6, w 2021 r. – 6.

dysponowała lokalem na cele prowadzenia działalności statutowej przy Al. Jana Pawła II 24 w Warszawie. W latach 2017-2021, w ramach działalności nie związanej z realizacją projektów, Fundacja zawarła jedną umowę – z dnia 29 listopada 2018 r. – na świadczenie usług utrzymania, hostingu, autoryzacji i rozwoju systemu wspierającego procesy obsługi programów grantowych. Tryb wyboru wykonawcy był następujący:

- na podstawie własnego rozeznania Zarząd Fundacji PZU wybrał cztery potencjalne firmy, do których przesłano korespondencję w sprawie zgody na wysyłkę zapytania ofertowego,
- do trzech potencjalnych wykonawców przesłano (7 września 2018 r.) „Umowę o zachowaniu poufności” do podpisu w terminie do dnia 19 września 2018 r.,
- po podpisaniu powyższej umowy, w dniu 20 września 2018 r. przesłano pytanie ofertowe wraz z załącznikiem – „Oświadczenie o spełnieniu warunków”,
- do Fundacji PZU wpłynęły zwrótnie dwie oferty,
- po analizie ofert Zarząd Fundacji PZU, biorąc pod uwagę również kryterium ceny, dokonał wyboru wykonawcy,
- w dniu 11 października 2018 r. Zarząd Fundacji podjął uchwałę potwierdzającą ten wybór i powierzającą wykonawcy świadczenie usługi utrzymania, hostingu, autoryzacji i rozwoju systemu wspierającego procesy obsługi programów grantowych (Generatora Wniosków Fundacji PZU) od dnia 01.01.2019 r.
- umowę z wybranym wykonawcą zawarto w dniu 29 listopada 2018 r.

Umowa zawarta z wykonawcą należyście zabezpieczała interes Fundacji określając m.in. przedmiot umowy, zasady jego realizacji, kontrolę jakości prac, terminy wykonania, raportowanie, procedurę odbioru oraz kary umowne za niewykonanie lub nienależyte wykonanie.

Fundacja nie wprowadziła wewnętrznych regulacji dotyczących nabywania towarów i usług.

(akta kontroli str. 16, 1006-1050)

3.5. W sprawozdaniach finansowych za lata 2017-2020 wykazywana była pozycja *Przychody z podziału zysku bilansowego roku poprzedniego na działalności statutowej*. W kolejnych latach w pozycji tej wykazano następujące kwoty: 25 576,8 tys. zł, 13 777,4 tys. zł, 9 716,2 tys. zł, 8 707,2 tys. zł. Łączne przychody wykazane w tej pozycji wyniosły 57 777,6 tys. zł, co stanowiło 36,7% przychodów ogółem w tych latach.

W *Informacji dodatkowej za 2021 r.* wykazano, iż w sprawozdaniu finansowym dokonano korekty wyniku finansowego za 2020 r. Sporządzona została korekta zysku netto za 2020 r., od którego został odjęty wynik finansowy za 2019 r. (który zwiększał przychód z działalności statutowej nieodpłatnej). W sprawozdaniu za 2021 r. dokonano przekształcenia danych za rok 2020 i wynik finansowy roku poprzedniego zaprezentowany został w pasywach w pozycji zysk z lat ubiegłych.

(akta kontroli str. 33-125, 898)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Gospodarka finansowa Fundacji prowadzona była w oparciu o uchwalane corocznie plany finansowe. Zawieranie umów z dostawcami towarów i usług miało charakter

incydentalny. Zastosowany przez Fundację tryb wyboru wykonawcy, z którym zawarto umowę o świadczenie usług gwarantował zachowanie zasady konkurencyjności.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z faktem, iż Fundacja sama dokonała korekty sprawozdania finansowego za 2020 rok i niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o *NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o *NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, 21 listopada 2022 r.

Kontroler
Anna Pruszkowska
specjalista
kontroli państwowej
/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji
p.o. Dyrektora
Maciej Maciejewski
z up. p.o. Wicedyrektora
Edyta Kosiarz
/-/

.....
podpis

.....
podpis